

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ KLASA I POZIOM ROZSZERZONY

Podręcznik: Piotr Czubla, Elżbieta Papińska „Geografia fizyczna”

WYDAWNICTWO SZKOLNE PWN

DZIAŁ: MAPA JAKO OBRAZ PRZESTRZENI GEOGRAFICZNEJ

Uczeń: Zna terminy: mapa, skala mapy, izolinia. Zna podstawowe rodzaje izolinii: izotermę, izohietę, poziomicę, izobarę. Potrafi zapisać skalę mapy w postaci mianowanej. Potrafi odczytać cięcie poziomicowe. Potrafi obliczyć rzeczywistą odległość w terenie na podstawie skali mapy. Potrafi odczytać wysokość bezwzględną punktu na mapie i obliczyć wysokość względną. Potrafi obliczać rzeczywistą powierzchnię na podstawie skali. Potrafi narysować profil terenu. Potrafi odczytać współrzędne geograficzne z dokładnością do jednego stopnia. Zna kartograficzne metody prezentacji zjawisk na mapie i potrafi je scharakteryzować.

DZIAŁ: ZIEMIA WE WSZECHŚWIECIE

Uczeń: Zna podstawowe elementy Układu Słonecznego. Potrafi podać różnicę między poszczególnymi ciałami Układu Słonecznego. Zna cechy ruchu obiegowego Ziemi: czas jego trwania, kształt orbity i kąt nachylenia osi ziemskiej. Potrafi wskazać dni w roku kiedy górowanie Słońca w zenicie przypada na równik, Zwrotnik Raka i Koziorożca. Potrafi obliczyć różnicę czasu słonecznego na podstawie znajomości długości geograficznej i odwrotnie. Potrafi obliczyć wysokość górowania Słońca w dzień równonocy wiosennej i jesiennej oraz przesilenia letniego i zimowego. Potrafi obliczyć szerokość geograficzną dowolnego miejsca znając wysokość górowania Słońca w danym dniu. Rozróżnia pojęcia: czas strefowy, uniwersalny, słoneczny, urzędowy. Zna strefy czasowe w Europie. Potrafi wymienić strefy oświetlenia Ziemi, wskazać ich zasięg i scharakteryzować je pod względem termicznym. Zna podstawowe cechy ruchu obrotowego Ziemi. Potrafi wymienić następstwa ruchu obrotowego i obiegowego Ziemi.

DZIAŁ: ATMOSFERA

Uczeń: Zna i rozumie terminy: atmosfera, klimat, pogoda, wyż i niż baryczny, wiatr, kondensacja pary wodnej, front atmosferyczny, izobary, izotermy, okres wegetacji, pasaty, cyklon tropikalny wilgotność powietrza. Potrafi obliczyć średnią temperaturę roczną i roczną amplitudę temperatury. Potrafi na mapie synoptycznej rozpoznać niż i wyż baryczny. Potrafi narysować kierunki krążenia mas na półkuli północnej w wyżu i niżu barycznym. Zna ekstremalne zjawiska pogodowe. Zna rodzaje opadów i osadów oraz ich genezę. Zna rodzaje frontów atmosferycznych i potrafi rozpoznać je na mapie synoptycznej. Charakteryzuje czynniki klimatotwórcze. Zna różnice pomiędzy odmianą morską i kontynentalną klimatu umiarkowanego. Wyjaśnia powstawanie wiatru halnego, bryzy morskiej i monsunu. Wyjaśnia powstawanie wiatru halnego. Potrafi omówić i przedstawić na rysunku cyrkulację powietrza w atmosferze w strefie międzyzwrotnikowej.

DZIAŁ: HYDROSFERA

Uczeń: Zna i rozumie terminy: hydrosfera, obieg wody w przyrodzie, rzeka główna, prąd morski, lodowiec, granica wiecznego śniegu, tsunami, pływy morskie, woda mineralna, strefa aeracji. Potrafi wymienić elementy hydrosfery. Omawia obieg wody w przyrodzie. Zna przyczyny powstawania poszczególnych rodzajów ruchów wody morskiej. Omawia wpływ prądów morskich na klimat. Potrafi wymienić genetyczne typy jezior i je scharakteryzować. Potrafi wyjaśnić funkcje jezior antropogenicznych. Potrafi opisać budowę lodowca górskiego. Zna różnice między lodowcem górskim i lądolodem. Potrafi wyjaśnić wpływ wieloletniej zmarzliny na działalność człowieka. Potrafi wymienić rodzaje lodowców górskich. Zna rodzaje ustrojów rzecznych i potrafi je scharakteryzować. Potrafi scharakteryzować różne typy wód podziemnych. Zna rodzaje ustrojów rzecznych. Potrafi scharakteryzować ustrój polskich rzek.

PROCESY EGZOGENICZNE

Uczeń: Wie na czym polega wietrzenie skał i rozróżnia jego typy. Zna główne czynniki prowadzące do wietrzenia fizycznego. Potrafi wyjaśnić na czym polega proces krasowienia. Zna formy krasowe i wie gdzie w Polsce występują takie formy. Wie jakie procesy składają się na denudację i do czego doprowadzają. Wie na czym polega erozja wgłębna i boczna. Potrafi wyróżnić dolny, środkowy i górny bieg rzeki oraz wskazać jaki rodzaj erozji w nich dominuje. Potrafi wyjaśnić za pomocą rysunków proces meandrowania rzeki. Zna rodzaje ujść rzecznych oraz czynniki, które decydują o ich powstaniu. Wie na czym polega niszcząca działalność lodowców i zna podstawowe formy, które powstają w jej wyniku: dolina U-kształtna, cyrk lodowcowy, muton. Potrafi wskazać obszary zlodowacone wspólnie przez lodowce górskie i lądolody. Zna podstawowe rodzaje moren: czołową, denną i boczną. Potrafi wyjaśnić w jaki sposób powstają formy wodnolodowcowe sandry, pradoliny, rynny lodowcowe. Zna podstawowe typy wybrzeży (fiordowe, dalmatyńskie, riasowe i skierowe) i potrafi wyjaśnić w jaki sposób one powstają. Potrafi wyjaśnić procesy zachodzące na wybrzeżu klifowym i mierzejowym. Wie na czym polega niszcząca i budująca działalność wiatru. Zna terminy: deflacja i korazja oraz formy związane z tymi procesami. Potrafi wskazać różnice między wydmą paraboliczną a barchanem.

DZIAŁ: MINERAŁY I SKAŁY

Uczeń: Zna terminy: minerał, skała, złoża surowców mineralnych. Zna podział skał na magmowe, osadowe, metamorficzne. Potrafi wyjaśnić genezę trzech grup skał oraz podać przykłady. Zna różnicę między minerałem i mineraloidem. Zna najważniejsze właściwości minerałów. Potrafi dokonać podziału skał magmowych i osadowych oraz wyjaśnić ich genezę. Potrafi podzielić surowce mineralne według znaczenia gospodarczego.

DZIAŁ: PEDOSFERA I BIOSFERA

Uczeń:
Zna i rozumie terminy: gleba, sukulent, kserofity. Potrafi wymienić główne czynniki glebotwórcze. Potrafi wymienić strefy klimatyczne świata i zna ich charakterystykę. Zna odmiany klimatu w poszczególnych strefach. Zna gleby strefowe i astrefowe oraz ich podstawowe cechy. Zna formacje roślinne występujące w poszczególnych odmianach klimatu oraz ich ogólną charakterystykę. Potrafi scharakteryzować klimat, roślinność oraz gleby strefy umiarkowanej i równikowej.

Dodatkowo uczeń zna mapę polityczną i fizyczną Europy